

[Wilhelm]

udtaleret) eller udviklingen siden da væsentligt har ændret offentlighedens og partiernes interesse (f. eks. forslaget vedrørende totalisolation).

Der var mange andre områder end dem, forslagene dækker, som der kunne være god grund til at tage op. Der kunne også være grund til systematisk at gennemgå udviklingen af politiets metoder sammenholdt med den retsplejemæssige grundsætning, som siger, at metoden skal stå i et rimeligt forhold til formålet (»proportionalitetsmaximen«).

Er det f. eks. i overensstemmelse med denne grundsætning, når det stadig hyppigere forekommer, at ganske unge biltyve kører galt og bliver dræbt under en hidsig politijagt på dem med hastighed over 150 km/t? Det er klart ulovligt at stjæle biler, men står metoden i rimeligt forhold til formålet? Også når *andre* tilfældige og sagesløse trafikanter mister livet derved, som sket er? Vi har rejst det spørgsmål flere gange over for justitsministeren gennem de seneste år. Efterhånden er det blevet taget op også af pressen.

Og hvordan forholder det sig til nævnte grundsætning, når der udkommanderes 200 mestendels kampklædte polititjenestemænd til at dække en ransagning, hvorunder man fuldkommen smadrer 5 boliger, herunder hakker væggene ned, for at finde våben til et bandeopgør (som i øvrigt viste sig ikke at eksistere)?

Der kunne ligeledes være grund til systematisk at gennemgå efterforsknings- og andre retsplejemæssige metoder ud fra spørgsmålet om, hvilken vægt der er lagt på henholdsvis at *forebygge* eller at *afsløre* forbrydelser.

Som nævnt er der ikke tale om nogen gennemgribende retsplejereform eller bare en sådan systematisk gennemgang ud fra et eller andet bærende princip, men alene om konkrete enkeltforslag. Alligevel er det klart, at der er en bestemt linie i disse forslag, og at de også er præget af en bestemt holdning til de ovenfor nævnte principper og afvejninger.

Således kan f. eks. forbudet mod anvendelse af politiprovokatører, skærpelsen af aflytningskriterierne og forbudet mod totalisolation ses som en udmøntning af *proportionalitetsmaximen*, ligesom f. eks. identifikationskravet, kravet om registerindsigt, bestemmelserne om meddelelse vedrørende aflytning og retten til medhør på politiradioen er

eksempler på, at *forebyggelsen er prioriteret højere end afsløringen*. Vi er helt klar over, at der er nogle af disse forslag, som vil gøre det vanskeligere for politiet at afsløre lovovertrædelser; til gengæld vil vi fremhæve, at samme forslag er en styrkelse af den forebyggende indsats, som er så stedfaderligt behandlet i de seneste års diskussion om kriminalitetsbekæmpelse.

Hensynet til retssikkerheden og hensynet til retshåndhævelsen vil altid være i konflikt. En fuldkommen retshåndhævelse, høj opklaringsprocent, vil kræve metoder, som truer den enkeltes retssikkerhed og de almindelige demokratiske rettigheder. Gennemført overvågning, let adgang til indgreb mod brev- og telefonhemmeligheden, tilsidesættelse af princippet om boligens ukrænkelighed, anvendelse af stikkere og provokatører, varetægtsfængsling som tilståelsesarrest, om nødvendigt lidt tortur i forbindelse med afhøringer, kan utvivlsomt gøre retshåndhævelsen mere effektiv. Lige så utvivlsomt er det, at dette ikke kan være det eneste mål, og at en udvikling, som alene styres af dette hensyn, vil være fuldkommen ødelæggende for retssikkerheden og de demokratiske frihedsrettigheder. Der vil således altid være tale om en afvejning af de to hensyn mod hinanden.

Vi mener, at denne »balance« gennem de seneste år er forskudt til skade for retssikkerheden og de demokratiske rettigheder. At politiledelsen, som er ansvarlig for ordens- og retshåndhævelsen, især lægger vægt på *dette* hensyn og ønsker større beføjelser og mere vidtgående metoder, kan ikke undre, det må realistisk betragtes som uundgåeligt. Men der har ikke været tilstrækkelig modvægt mod politiledelsens enøjethed. Følgagtige justitsministre, følgagtige dommere, følgagtige politikere har ført til, at balancen er forskubbet til ugunst for retssikkerheden. At de her fremsatte forslag ikke er særlig vidtgående, endsiges revolutionære, ses tydeligt, når de sammenholdes med, hvordan tilstanden og den almindelige politiske opfattelse af disse forhold var for ikke så forfærdelig mange år siden.

En gennemførelse af forslagene kan stort set karakteriseres som en *tilbagevendende*.

– En tilbagevendende til, hvad alle pæne borgerlige politikere og jurister indtil for få år siden betragtede som en selvfølge: at poli-